

eParakstu Latvijā lieto katrs trešais iedzīvotājs

Publicēts: 04.10.2024.

Piektdien, 4. oktobrī, apīt 18 gadi kopš droša elektroniskā paraksta ieviešanas Latvijā. Lai gan sākotnēji eParaksts bija tikai valsts pārvaldes iestāžu un uzņēmumu vadītāju oficiālās saziņas un dokumentu elektroniskās parakstīšanas rīks, kopš 2018. gada tas ir kļuvis un aizvien kļūst par pieprasītu, kā arī plaši integrētu ikdienas rīku arī komersantu vidū.

eParakstu identitātes apliecināšanai un dokumentu parakstīšanai izmanto katrs trešais Latvijas iedzīvotājs vecumā no 14 gadiem. 18 gadu laikā kopš tā ieviešanas Latvijā tas izmantots vairāk nekā 420 miljonus reižu, bet aktīvākais lietotājs šogad eParakstu izmantojis gandrīz 70 000 reižu, informē VAS Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs (turpmāk – LVRTC).

Šogad eParaksta rīki tiek izmantoti vairāk nekā 380 000 reižu dienā. Salīdzinājumam, pirms desmit gadiem eParaksts tika lietots vien 6800 reižu dienā. "Tas, ka šodien eParakstu ikdienā lietojam 55 reizes biežāk nekā pirms desmit gadiem, uzskatāmi apliecina drošu digitālo risinājumu nozīmi mūsdienu sabiedrībā," uzsver LVRTC valdes priekšsēdētājs Ģirts Ozols.

"Lai gan dažādu digitālo risinājumu pieejamība pieaug un ir būtiski paplašinājies ikviena iedzīvotāja ikdienā lietoto e-pakalpojumu klāsts, tas ir arī pastiprinājis gan iedzīvotāju, gan komersantu drošības prasības digitālajā vidē. Tas būtiski veicinājis eParaksta integrāciju gan pavisam ikdienišķos lietojumos, piemēram, lai ieskatītos savā profilā kāda pakalpojuma sniedzēja vietnē, gan valstiski nozīmīgos risinājumos, kuros svarīgs juridiskais spēks un tiesiskā noteiktība!" norāda Ģ. Ozols.

Visplašāk šobrīd iedzīvotājiem pieejama eID karte, kas iedzīvotājiem tiek izsniegta no 2012. gada. Pirms 12 gadiem eID karte ar eParakstu tika izsniegta 41 000 iedzīvotāju, savukārt šobrīd tā ir vairāk nekā 1,2 miljoniem iedzīvotāju.

2018. gadā, sekojot iedzīvotāju paradumu maiņai un tehnoloģiju tendencēm, LVRTC ieviesa drošu elektronisko parakstu viedtālrunī – lietotni eParaksts mobile. To šobrīd saņēmuši 370 000 iedzīvotāju un šogad eParaksts mobile kļuvis par plašāk izmantoto elektroniskās parakstīšanas rīku. eParaksts mobile dokumentu parakstīšanai ik mēnesi tiek izmantots 700 000 reižu un gada pirmajos deviņos mēnešos dokumentu parakstīšanai izmantots par 1 miljonu reižu vairāk nekā eID karte.

Šobrīd vairāk nekā 580 informācijas sistēmas un portāli, tostarp sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji un valsts iestādes, ir integrējuši eParakstu kā e-Identitātes apliecināšanas risinājumu. Šo integrācijas iespēju informācijas sistēmu un platformu īpašniekiem LVRTC nodrošina bez maksas, veicinot drošu un vienkāršu piekļuvi elektroniskajiem pakalpojumiem.

Drošai e-Identitātes apliecināšanai eParaksta rīki tiek izmantoti vidēji 1,7 milj. reižu mēnesī. Visplašāk identitātes apliecināšanai iedzīvotāji izmanto lietotni eParaksts mobile. Pērn eParaksta rīku izmantošana e-Identitātes apliecināšanai pieauga par vairāk nekā 60%.

eParaksta plašo pielietojumu pēdējo sešu gadu laikā ietekmējuši vairāki faktori.

Pirmkārt, daudzveidīga un iedzīvotāju paradumiem, kā arī organizāciju biznesa procesiem atbilstošu rīku pieejamība. “Katrs iedzīvotājs var izvēlēties vienu sev ērtāko eParaksta rīku vai izmantot abus atkarībā no tā, vai paraksta dokumentus esot birojā pie galda, vai arī apliecina identitāti pieslēdzoties kādai vietnei ar lietotnes palīdzību,” skaidro Ģ.Ozols.

Otrkārt, kopš 2019. gada tā lietošana eID kartē, kā arī izmantojot lietotni eParaksts mobile, ir bez maksas. Arī integrācijai nepieciešamie tehnoloģiskie risinājumi komersantiem un izstrādātājiem ir bez maksas, kas ļāvis organizācijām būtiski paplašināt drošu un tiesiski noteiktu procesu ieviešanu e-komercijā, neradot papildus izmaksas. “Mēdzam teikt, ka par drošību jāmaksā, taču Latvijā būtisks e-vides drošības priekšnosacījums – uzticama klientu un parteru identifikācija - pieejams bez maksas. Šāda pieeja ļāvusi stiprināt Latvijas pozīcijas Eiropas Savienības digitālās identitātes sniedzēju kartē, jo nereti tieši Latvijas piemērs un stratēģija, nodrošinot nacionālo rīku bezmaksas izmantošanu un integrēšanu, tiek uzteikta kā ceļa karte risinājumu iedzīvināšanai,” norāda Ģ.Ozols. Kā viens no pozitīvajiem piemēriem starptautiskā mērogā ir komercdarbības attīstība, izmantojot digitālus risinājumus. Latvijā jau 2010. gadā tika ieviesta iespēja reģistrēt uzņēmumu, izmantojot eParakstu. Pērn 92% uzņēmumu reģistrācijas pieteikumu tika saņemti elektroniski. Tas apliecina, ka elektroniskie pakalpojumi aizstāj klātienē servīsus arī pakalpojumus, kur īpaši svarīga drošība un tiesiskā noteiktība.

Trešais faktors, kas nenoliedzami veicināja plašāku eParaksta izmantošanu, ir pandēmijas apstākļi, kuros klātienē durvis aizvērās, bet plaši atvērās digitālās saziņas un oficiālās attālinātas darījumu kārtēšanas potenciāls un nepieciešamība.

Ceturtkārt, ne visiem iedzīvotājiem ir pieejami salīdzinoši plaši izmantotie banku autentifikācijas rīki, kas nodrošina arī dokumentu parakstīšanu. “Nacionālie droši eParakstīšanas un e-Identitātes apliecināšanas rīki ir pieejami ikvienam iedzīvotājam, neatkarīgi no tā, kādas bankas klients viņš ir. Tieši tāpat, kā tas ir ar personu apliecinošu dokumentu, ko izmantojam klātienē saziņā,” turpina Ģ.Ozols, skaidrojot, ka nacionālo rīku pieejamība ir būtiska arī, lai radītu priekšnosacījumus tam, ka ārvalstīs dzīvojošie tautieši, kas nav Latvijas banku klienti, spētu saglabāt saikni ar dzimteni, kā arī izmantot Latvijas pakalpojumu sniedzēju e-pakalpojumus.

Tieši tikpat būtiska ir uzticama nacionālā e-Identitāte Latvijas iedzīvotājiem, kuri vēlas saņemt citu Eiropas Savienības valstu e-pakalpojumus. “Par eParaksta nākotni nerunājam tikai Latvijas robežās. LVRTC kopā ar partneriem - Rīgas Tehnisko universitāti, SEB banku, Ceļu satiksmes drošības direkciju un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministriju strādā pie Eiropas digitālās identitātes maka pilotprojekta, kas ļaus personām droši, kā arī ērti un vienkārši apliecināt savu identitāti un parakstīt dokumentus visā Eiropas Savienībā. Lai gan daudzviet ārvalstīs iedzīvotāji jau ir izmantojuši eParaksta rīkus, jāapzinās, ka nepieciešams vienots un ērts risinājums, kura izmantošana ārvalstīs būs tikpat vienkārša kā savas valsts digitālajā vidē,” norāda Ģ.Ozols.

Projekta ietvaros plānots nodrošināt ne tikai e-identifikāciju, bet arī digitālos maksājumus, vadītāja apliecības un izglītības dokumentu validāciju un citas funkcijas.

Lai nodrošinātu digitālā maka veiksmīgu darbību, ir svarīgi, lai jau sākotnējā posmā būtu pieejami noderīgi e-pakalpojumi, tāpēc LVRTC aicina uzņēmumus un organizācijas pievienoties šim projektam, kopīgi veidojot Latvijas un Eiropas Savienības iedzīvotājiem

nepieciešamus lietojumus.

eParaksta 18 gadu ieviešanas gadadienā LVRTC komanda pateicas visiem eParaksta lietotājiem, domubiedriem, tehnoloģiskajiem partneriem un integratoriem par veiksmīgo sadarbību gan integrējot eParaksta rīkus, gan izstrādājot inovatīvus risinājumus.

Informāciju sagatavoja:

Vineta Sprugaine

Korporatīvās komunikācijas daļas vadītāja

VAS Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs

E-pasts: vineta.sprugaine@lvrtc.lv

Tālrunis: 29665001

Saistītas tēmas

[Nozares ziņas](#)

[Sakari](#)

<https://www.sam.gov.lv/lv/jaunums/eparakstu-latvija-lieto-katrs-tresais-iedzivotajs>